

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál Lásos könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

Az italmérési jog megváltása.

Az országgyűlés új ülési szaka első napján, folyó hó 16-án azonnal benyújtotta Tisza Kálmán miniszterelnök, a pénzügyminiszteri tárca erélyes vezetője „az állami italmérési jövedékről” s az ezen „törvényezikk folytán adandó kárpótlásról” szóló törvényjavaslatokat s különös sürgetésére a képviselőház meg is választotta ez ügy előkészítése végett a 21-es bizottságot, mely már hétfőn hozsalát a tárgyaláshoz. — Az erdélyrészi képviselők közül Szentiványi Kálmán, Bokros Elek, Hegedűs Sándor, Horváth Gyula, b. Huszár Károly, Ugron Gábor lettek beválasztva, nagyjából épen azok, kik az erdélyrészi birtokosok gyűlésén szóval, a hírlapok útján tollal igyekeztek kijelölni az első ízben ismert törvényjavaslat hiányait, s kiknek helyzetük annyival könnyebb, mivel az igazság és méltányosság elvei mellett egy egész ország rész támogatását is bírják e kérdésben, eltekintve a felvidék s azzal kapcsolatos a többi vármegyék, első sorban pedig a főváros, Debreczen, Kolozsvár stb. erélyes hason irányú fellépésétől.

A kétségtelenül sokban javított törvényjavaslatok azonban a sajtó által nem épen rokonszenves fogadtatásban lettek részesítve. — Már maga azon körülmény, hogy az állam magához váltja az italmérési jogot, a helyett, hogy általában szabaddá tenné, természetesen az egészségügyi, rendőri stb. tekintetek által korlátolva, — sok észrevételre ad okot. A városok pedig általában a megváltás ellen szólnak, hivatkozva folyton növekvő jövedelmükre s még inkább terjedő szükségleteikre. Sokan az állam helyett a városok és községek kezében szeretnék látni e jogot, mint a melyek kulturális, közgazdasági és közigazgatási czélokra annyit áldoznak.

A fiskális érdek azonban, minek szemelött

tartását a folyton hiányt mutató államkassza parancsolólag követeli, ridegen elnémit sok igen helyes eszmét. — E jogot, még mindig elégtelen jövedelmei emelése végett, — az állam teljesen magáévé akarja tenni, — s hogy mi befolyással lehetnek az ellenkező nézet keresztültelére a városok kiváló képviselői, azt a bizottsági s majd az országgyűlési tanácskozások folyamán meg fogjuk látni. — Ezzel szemben utaljuk olvasóinkat a miniszteri indokolásra, a mit lapunk közgazdasági rovatában közlünk, — melyből azonban sajnálatos látjuk hiányozni azon részletes adatokat, melyek az indokolás egyes tételeit megvilágítanák s általában alkalmat adnának a jelenlegi helyzetről tiszta képet szerezni, a jövőről pedig tájékozást nyerni. Az italmérési jog mikénti megosztása, jövedelme, az állam által szándékolt kezelés valószínű eredménye kétségkívül össze van gyűjtve, de nincs a nyilvánosság kritikája, ellenőrzése alá bocsátva s ámbár a kiküldött bizottság tagjai erről információt nyerhetnek, de az esetleg észrevett tévedések, hiányok helyreigazítására aligha fognak kellő idővel rendelkezni. Pedig, hogy téves adat bőven lesz, — arra akár meg lehet esküdni is, — s épen azért úgy az állam, mint a jelenlegi tulajdonosok érdekében, igen helyes lett volna egész terjedelmében hamarabb hozni nyilvánosságra a javaslatot, mert félünk, hogy e sietésnek, bátran mondhatjuk elcsúsztatásnak, — a regalejogtulajdonosok adják meg az árát.

Némelyek már nagy vívmánynak tekintik, hogy az előbb 20%-ban felvett kezelési költség az új javaslatban 15%-ra lett szállítva s már ezen leengedés 11.400.000 frtot tesz ki tőkében. De valójában mit jelent ez? azt, hogy az italmérési jog tulajdonosai, ha a 15% mégis fenn lesz tartva: 34 millió kétszáz ezer forintot vesztenek tőkében, — illetőleg egymillióhatszáz ezer forintot évi jövedelemben.

Bátran felhivatunk őszinte nyilatkozatokra e vármegyében, sőt azonkívül minden jogtulajdonost, hogy az 1882—1886-ik évek folyama alatt, bérloível szemben, per avagy relaxatio ezimén volt-e valamely százalék vesztesége, mely az általa fizetett adó huszszorosát tevő jövedelmi összeget le szállította volna? Ellenkezőleg: a vármegyei átlagos számítása városokban és pl. Tövisen, M.-Ujvárt, Balázsfalván stb. folytonos növekvést mutat 1882. év óta.

Lényeges előnye az új javaslatnak, hogy az adóalapon kívül a városoknak a zárszámadásokkal, magánosoknak szerződésekkal, számadásokkal s más hitelt érdemlő adatokkal való bizonyítását megengedi annak, hogy az adóalaplán nagyobb volt a jövedelem és ezt fogadja el a tőkésítés alapjául. Magát az itálárulási jog megváltását az 1890. évre tette át az állam s így a jövő évben a jogtulajdonosok még hasznosíthatják saját kezelésben, vagy bérlet útján jogaikat, de figyelmeztetjük előre, hogy számadásaik, szerződéseik rendben s hitelt érdemlő alakban legyenek kiállítva.

Az alsófehérmegyei orvos-gyógyszerészegylet alapszabály-tervezete

14. Az egylet minden év október havának első hétfőjén Nagyenyeden közgyűlést tart, melyben

- a) a titkár jelentést tesz az egylet lefolyt évi működéseiről
- b) a vizsgáló bizottságok előterjesztik jelentéseiket a pénztár és könyvtár állásáról,
- c) a pénztárnok előterjesztí költségvetési javaslatát,
- d) a beszerzendő folyóiratok és könyvek felett határozat hozatik.
- e) A tisztviselők 3 évenként választatnak,
- f) tiszteletbeli tagok választatnak,
- g) a tagok kilépése, esetleg kizárása felett határozat hozatik.
- h) A julius havi szakülés helyét meghatározza.

TÁRCZA.

Szeress, szeretlek!...

„En nem vesztetek, csak nyerhetek. En nem fogok sirni, csak nevetni. Nem a Lipót-mezőre, hanem az angol földre készülök, hol gyógyíthatatlan ábrándjaim aranyos hálóját tovább szöhetem. A magaslat, melyen állok, törpének tünteti fel őt s minden tetteben, mozdulatában nem látok egyebet, mint csábítást; s nyilatkozatában, mint dőre, esztelen gondolatokat...”

... E búske, kihívó szavakra csak olyan ember fakadhatott, mint Muzsinai Imre, ki versenyt repült a viharral, megküzdött a mélységek szörnyeivel s kacagás közt korbácsolta meg a csillagtalan éjszakát. A ki részben született, mint a saskeselyű; kinek dajkáló, csittító danája a forogtatos felhő szele vala; s ki az alakatlan éjszakában esküdött fel a pokolnak, hogy ő megsiratatlannul akar elveszni.

A levegőt, melyben felnőtt, soh'se szentelte meg imádság, áldólag soh'se simítá senki homlokán kezét végig, csókjaival senki sem borítá el, hogy legyen sugaras az élet körülette.

Nehézkes ember volt, ki nem vágyott esők, bizalmas suttogás űve után, kinek életét nem szakították meg álmok, melyeknek minden foszlánya képes melegíteni.

Egyszer látták csak nevetni. S e nevetésében elszáratva végzetlen szerelmét. Aztán megfagyott minden reménye s a forrongó világból nem vitt magával egyebet önjába, mint egy összetépett ideált, melynek mosolyára hiában várnak már s fájó imádatlall hiában hangoztatják nevét, mert a villogó szemek nem lángolnak többé s egész világa egy örökké fájó, néma seb lett.

Igy tartott ez három évig. Akkor megváltozott a

világ. Kis városban élt. Multság volt. A zene szólt, a csillárok lobogtak. Muzsinai Imre szerelmes lett. Kis falujának harangja szólott szívében, megcsobbant előtte falujának tava s az ingó-bongó sokaságban — nem káprázat volt — látta megjelenni azt, kit egykor elvesztett lelke: hűtlen szerelmét, eltűnt álmait.

Ez volt veszte. Megölt régi keserve feltört melléből s a még be sem hegezd seb ajkai szólan kezdetek s kopárrá perzselt reményei sugaras reggelt vétek látni. Megállott daczosan a lány előtt odahívta a nagy istent, hogy legyen tanuja vehetetlen jóságával. Nem esuzott a porban, szíve fájdalma nagygyá tette, s gyűlöletsgéggé vált szerelemmel átkozta meg:

„Ez a szív nem csal, nem hűtlen, te lettél az, leány! Emlékezzél! mennyit virrasztott lelkem arezodnál, mennyit siratott örökre eltűnt ideál. Emléked áttörte balsorsos életem s megaranyozta fénynyel, sugárral. Reszkess!...”

„Ejh, mit beszélek? Várlak. Mennyit vártalak vissza. Itt vagy, látlak. Visszatértem szívem édes álma. Csüggedt nappalom fénye sugárral villant fel s nevedet suttogva ejti ki a szép hajnal. Áldva jársz felséges hivatásu utadon. Nem zavarnak az alvilág szellemei, ármány, irigység, manó. Minden gyötrelmem elmúlt, a mióta feltámadtál s földi hang nem gyűl szívem dobbanásába. Pillámon régig rezeg a köny, mint harmat a falevelen s vágyaktól égve kérlek: szeress... szeretlek!...”

„Te! ki feltámadtál más szellemben, más testben, más névben, te tüneményes leány, leborulok előtted s csókkal hintek minden kis porszemet, hol piezi lábad járt. Ébredsz hittel kimondom, bevallom, hogy száműzött szívem a tied s igézetes arcod társtalan magányban szüntelen velem jár.

„Leomolva kérlek: szeress. Nem földi vágy vezet, imádat a vezetőm. Ha tudnám, hogy te is olyan vagy, mint a többi: hű, gyöngé, csalfa, nem ismernélek. Egy

lángtenger az, mit érezek. Tavasz pillangók repkednek felette, csillogó remények, felébredt vágyak bolyonganak rajta.

„Czéltaan volt eddigi életem. Nem lesz az ezután. Czéltaan volt eddigi életem. Most kezdődik tavassza, hol illatot hord a szél s a levegő tiszta balzsámában fürdik lelkem.

„Egygye olvadni veled: minden törekvésem. Megvédlek az élet bármi veszélyei ellenében, megküzdök az alvilág setét szellemeivel.

„Czélom nem a beteges szerelem, mely agyongyötri a lelket s leigazza a szívet.

„Imára nyílik ajkam, összekulesolt kézzel kérlek: szeress, szeretlek...”

Bojános.

A füst.

— E l b e z é l é s . —

Elekes Lászlótól.

(Folytatás.)

Felkapaszkodott a lőcső szekérbe, s egész házáig azon tépelődött, hogy mikép adja elő feleségének a történeteket.

Világos, hogyha a valót adja elő, a két szemefénye forog komoly veszélyben. Ha pedig nem azt adja elő, kiderül a turpisság a szüreti vakáció, mert az új tanító nem fog kijöni.

Beburkolt a jól köpenybe magát Soós uram, a mint csak lehetett és mégis fázott. Nem akarom rágalmazni a köpenyt. Nem a széltől, hanem a feleségétől fázott Soós uram. Mi lesz vége a dolognak? — töprengött. Attól az áspis kigyótól kitelik, hogy még jól elpáholja. Nem először cselekedné ugyan, de mégis csak nem instál belőle, mert olyan csontos fehérsépet nem igen teremt manapság már a jó isten.

A közgyűlés egybehívása hirtelen, egy héttel előbb az elnök által kihirdetettik.

15. Az egylet minden negyedév 1. hétfőjén s a k...
15. Az egylet minden negyedév 1. hétfőjén s a k...
15. Az egylet minden negyedév 1. hétfőjén s a k...

a) a mult ülés jegyzőkönyve megállapítottatik,
b) egyes tagok által szabadon választandó szakár...
c) a felmerült közegészségügyi kérdések felett esz...
d) A megye területén a lefolyt évnegyedben mutat...
e) az egylet házi ügyeiben határozatok hozatnak,
f) rendes tagok választatnak a 4. §-ban említett

16. Az elnök szükség esetében saját elhatározásából
17. Az egylet egyik főcélja lévén, egyfelől a kar...
18. Az egylet vagyonához csak annak rendes tag...
19. Az egylet feloszlása önként, csak azon esetben

személyeskedések a szak- és közgyűlések szövegére
nem hozhatók és vita tárgyává nem tehetők, egyedül az
1881. évi LIX. t.-cz. által módosított 1868. évi LIV.
t.-cz 9-ik cz. 3-ik fejezete értelmében alakult és eljáró
választott bizottságnak lévén joga az egyleti viszonyból
eredő vizsályokat végérvényesen elintézni.

Mielőtt azonban a felek a választott bíróság egybe...
I-ször az egylet tagjai közt akár az egyleti, akár a
kartársi viszonyokból eredő egyenetlenség, viszálykodás
vagy becsületsértés merülne fel.

II-ször oly sérelmeknek elhárítása, vagy megtorlása
céljából, melyek az egész orvos-gyógyászati rend be...
a békebizottság alakul az egylet elnököknek vezetése
mellett Nagyenyeden lakó legidősebb tagtársból és az I-ső
esetben a felek által választott 2-2 a II-ik esetben az
egyleti gyűlésen választott 2 rendes tagtársból.

A békebizottság alakítását az elnök teljesíteni köte...
A békebizottság feladata az I. alatti esetben lehet...
18. Az egylet vagyonához csak annak rendes tag...
A kilépett, vagy kizárt tagoknak semminemű ily
jogaik nincsenek.

19. Az egylet feloszlása önként, csak azon esetben

Végre is ott állott a kapu előtt.
— Sári, Zsuzsi!

— Ah, nyitják már!
— Későn jövök ugye gyermekeim? De hát az em...
bernek annyi járásába is kerül, a míg össze tudja járn...
azt a sok tanárt. Mindegyiknél voltam. Be van fűtve
Erdősinek. Mehet már. Új tanító is van. Majd meglátják
tok szüretkor. Így jár a háládatlan ember. Nő, felejtjük
el. Itt a rum, a thea, a kártya; vigan gyermekeim.

A nagy öröm elfoglaltá tette Soósné nagyasszonyt
s leányát. S végre is Soósné asszony szólalt meg.

Irma kisasszony is mondott valami affélét, hogy jó
az isten! Az öreg Soós uram pedig először sajnálta éle...
tében, hogy miért nem ivott meg egy félliter borral ke...
vesebbet, mert most még arra is rávehetné a feleségét,
hogy hozasson a vendéglőből.

III.
Mikor egy szombat délután a kollégiumi ifjuság
szabadon kószálhatott a szép verőfényes októberi napon a
szabadban, fel is használta az időt a kollégium kicsinyje...
nagyja, csak Erdősi ur maradt otthon egyedül, mit ke...
resett volna ott, a hol mindenki örvend a szép időnek,
a pár nap múlva bekövetkező szüreti vakációnak.

Ott ült lókusán a lefüggönyözött ablak mellett gon...
dolkozva. Egy napsugár addig settenkedett, a míg a fűg...
gonyók között bemosolygott.

Mosolyogj, mosolyogj napsugár, mert eléér a mosoly...
gásod ez ifjunál.

Képzeldék el önök az amugy is barátságatlan szobát,
a mint egy fényes, pajzán napsugár szeszélyes karikákat
vet a törött lábu székekre, vaságyakra, az öreg szótárokra.
S képzeldék Erdősi Aladár urat ragyogó fény közepette
festetlen asztala mellett ülni. A szép barna arc, a nyilt,

történhetik, ha az összes tagok kétharmada, e végre
egybehívott közgyűlésen beleegyeznek.

Feloszlás esetében az egylet könyv és irattára a dr.
Váradí-alapítvány könyvtárának tulajdonává válik.

Ha azonban hasonlóképpen és szervezett megyei egylet
10 éven belül léte-sülne, az az előbbinek jogutódául lé-szen
tekintendő a könyvtárhasználat tekintetében.

Mindazon közgyűlési határozatok, melyek az alap...
szabályok megváltoztatását, az egylet feloszlását s ez eset...
ben vagyonának hovatartozását ezé-lyezik, érvényesítés előtt
a m. kir. belügyminiszteriumhoz terjesztendők fel.

20. Az 1875. évi május hó 2-án 1508. elnöki szám
alatt kelt az egyletekre vonatkozó belügyminiszteri szabály...
rendelet 9-ik pontjához képest az egyesület az esetben,
ha az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást,
illetőleg hatáskörét meg nem tartja a m. kir. kormány
által, a mennyiben további működésének folytatása az
állam, vagy egyleti tagok vagyoni érdekét veszélyeztetné
haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után el...
rendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg
fel is oszlattatik vagy esetleg az alapszabályok megtartá...
sára, különbeni feloszlás terhe alatt köteleztetik.

Kelt Nagyenyeden, 1888. október hó 4-én tartott
alululó közgyűlésből.

Dr. Magyar Károly, Dr. Farnos Árpád,
i. elnök. i. titkár.

A görgényi kincstári uradalom erdősegei.

A trónörökös görgényi vadászatai alkalmával módo...
kat találtam arra nézve, hogy a görgényi — mintegy
80000 k. holdnyi erdővel rendelkező — kincstári ura...
dalom részleteiben is megtekintsem s habár az erdészet
terén laicus vagyok, feltűnt, hogy itt mindazon berende...
zések egyesítve feltalálhatók, melyek a fa termelésre,
szállítására, feldolgozására, értékesítésére és újbóli erdő...
sítésére vonatkozólag a tökély legmagasabb fokát elérték,
illetve itt minden feltalálható a mai egy művelt erdősz...
nek tanulmányul szolgálhat.

A főfajta ezen uradalomban: a tölgy, bükk, lucz...
és jegenyefenyő; törekvése az uradalomnak itt még meg...
honosítani az erdei, fekete- és veres fenyőt.

Termeltetik itt — átlagul tekintvén egy évi ter...
més összeget: — 30—40 ezer köbméter (m³) lucz ha...
szonfa, 22—30 ezer bükk tűzifa, 10 ezer lágú tűzifa és
mintegy 50 ezer m³ tölgy épületi és műszerfa, végül
gyérités által számtalan — az óriási tutajozáshoz megki...
vántató — guzsanyag. Nem mellőzhetem el itt megem...
líteni, hogy a lucz épületi fa nagymérvű méreteit tekintve
egyedül a maga nemében: találhatók itt törzsek 19 m³.
köbtartalommal, 10 m³ törzszel számosak, az átlagos
törzsek köbértelme 2¹/₂ m³. Szállításra ezen óriási tör...
zseknek csak az óriási tutajokban eszközölhető s így az
egész évi épületi fatermés 60 óriási tutajba fűzve a her...
busi tágas, nagy terjedelmű raktárba a Görgényvízen le...
szállítatják, hol a szerződésileg lekötött vevőnek további
feldolgozás és értékesítés végett átadjatik.

A tutajozás — illetve usztatás — a nagy szorga...
lommal berendezett usztatópatakokon 7 vízduzzasztóval
stápoltatják és az itt már meghonosult és begyakorolt
tutajosok által eszközöltetik.

magas homlok, a szemek tüze elárulják, hogy busul. Meg
is erősít e véleményünkben a keze között levő tárgy. Egy
női ruhafoszlány, valami habos selyem bálí kötöcsből.
Beszélget is hozzá oly édes, epedő hangon, a mint csak
egy csalódott szerelmes képes.

... Mesét mondok erről. Mesét, mely annyi...
szor történik e silány világban.

Szerette az ifju leányt. Az gazdag volt, ő szegény.
Annak szülői princípálisa volt neki, s őt olybá vették,
mint cselédet. Az örökös szekatura, a pályájával való gu...
nyolódás utáltá tette előtte az ott maradt. De szeretett,
szerette lelke mélyéből a leányt, Irmát. Maradott, míg
lehetetlenné tették a maradás. Tűrt, szenvedett egy hang...
panasz nélkül. — Egyszer egy októberi napon megtudta,
hogy a leány mást szeret, egy közönséges nyárspolgárt,
de a kinek terjedelmes tagja van a határon, szép kocsija
a szinben, pénze a zsebében.

Nem ő szerette, az apja, de hát az nem tartozik a
dologra. Mikor ezt megtudta, elvágta a vékony pókhál...
szálat is, mely odakötözte Soósékhoz.

Megírta egy elkészeredett pillanatában az ő egész
szenvetését, kiegészítve Soós urékkal. Ott hagyta az asz...
talon, hogy megkaphassák. Elolvasták. De már nem volt
kit szekirozni, gunyolni, mert Erdősi elhagyta őket. Bi...
zonytalan és határozatlan volt az elválás, Irma emlékezz...
A te történeted ott kezdődik, a hol minden szent: a ko...
lostorban. A romladozó, hosszú folyosók, üressen tátongó
cezzák, gypverte udvarok, oszlopok közé ékelte virágok
között. Ott látott először az ifju. Reá nézést s arcod pirja
átnyilat az ifju szívére. Sokáig hordozta lelkében képed.

Nem nyugodott, míg közeledne nem jutott. Elvállalta az
öcséid tanítását, bár jól tudta, hogy silány dolga lesz
nátatok, éretted. Érted, Irma, éretted! Oda ült a zsöllyére
melléd, tudod először, hallgatta zongorázásod s azt hitte
a kába, hogy nincs boldog ember, csak ő. Hát mikor

A bükk és lágú tűzifa leszállítását — az óriási tu...
tározást megelőzőleg — tavaszkor eszközlik, mert feles...
illetve tavaszi vizek alkalmával az óriási tutajozás hajó...
törést szenvedne.

A fának feldolgozására 3 erdei fűrészben felül még
egy a herbusi rakparton az idén épült és működésbe ho...
zott három keretű és 2 körfűrészszel berendezett és villany...
világítással ellátott, gőzzel hajtott fűrészmalom áll vállal...
közönak rendelkezésére. Az egész raktár — hova az összes
termelést, tehát épületi és tűzifa anyagot elraktározni szok...
ták — újabban vasuti hálózattal van ellátva és a szász...
régeni pályaudvarral összekötve, honnan a szállítás a világ
minden tája felé könnyen eszhozó lehet.

Az újbóli erdősités — az üzámtervek korlátain be...
lül és az évenként letarolandó területek arányához képest
— nagymérvűek, de e felett kiterjeszkedik még azon
kopár területek befásítására is, melyek a 100 éves ins...
criptionalis időszak alatt kipusztitva heverték, kaszált...
tatásra és marhalegeltetésre voltak felhasználva.

Főszlyt fektet a uradalom a kipusztított tölgyesek
újbóli erdősitésére. A lelke örvendhet az utazónak, a
midőn Görgény felé utazva a Moesár nevű erdőpágony...
ban a nagy terjedelmű sikerült befásítást szemlélheti az
e téren elért eredmény valóban büszkesége lehet az er...
dészet törekvéseinek. Volt alkalmam személyre venni az
újbóli erdősitést s megtudni ez alkalommal, hogy egyik
főtörekvése az erdészetnek meghonosítani ezen területen
az erdei, fekete- és veres fenyő állabakat is. Ezen kul...
turák érdekéből létesített 14 jól gondozott esemete-kert
teljesen megfelel a szükségletnek, sőt a magán birtokosok
kopár területeinek befásítására évente néha százszekent
utalványozza a miniszterium a fiatal esemete-kert.

Nem mulaszthatom el még azt is megemlíteni, hogy
habár a görgényi erdők egész évi termése gazdagon ér...
tékesítettik, még a hullia értékesítése is tervezve van, a
mennyiben a herbusi rakparton egy papiranyag-gyár és
esetleg egy papirgyár berendezése is kilátásba van he...
lyezve, melynek lehető létesítése érdekében folyamatban
vannak a tárgyalások.

Ha ezek mellett még tekintetbe vesszük a görgé...
nyi vadászkerületet, a kényelmes vadászterületet, melyben
medve, szarvas, vaddisznó és özvad s más kisebb vadak,
valamint süketfajd gazdag vadászati anyaggal kinakoznak
s újabban a pisztrang tenyésztés is meghonosítva lett,
méltán nevezhetjük Görgényt oly berendezett uradalom...
nak, mely a minta jellegét minden tekintetben megérdemli.

Ezeket kívántam a görgényi kincstári uradalom er...
dősegeire vonatkozólag elmondani, talán egy más alka...
lommal a fausztatás és kezelés részletes ismertetését ki...
sértem meg a helyszínen nyeredő tapasztalás felvilágo...
sítás és a szükséges adatok megnyerése kapcsán. tarto...
zom a nyilvánosság előtt azon kijelentéssel, hogy ezen
cikkem összeállítására a lényeges és az üzem körébe vá...
gó adatokat Girsik János miniszteri osztálytanácsos
kolozsvári erdőigazgató urtól kaptam, ki a görgényi udvari
vadászatok alkalmával a földmívelés-, ipar- és kereske...
delmi miniszteriumot képviselte s az volt feladata, hogy
az udvari vadászatok megelőzőleg a görgényi kerületet
beutazza, az utak és hidak jó karban tartására gondot
fordítson, a vadászatok alkalmával az erdészeti személyze...

karjaiddal átkaroltad nyakát s csókot adott neki hosszan...
tartót, édest és elfulladó szóval kérted, hogy szeressen?

Aranyos mámor ringatott, bódulatba téged is, őt is.
Anyád harsány szavára eresztéd el az ifjut. Mi cézöd
volt vele, Irma? Hiszen gyűlölted már akkor, hiszen
fitymálva beszéltél róla mindenütt? Ha szeretted volna,
nem ádtad volna szülőid kezébe azt a költeményt, mely...
ben kiparódiázta őket s téged is?

Czudar vagy Irma. Fel akartad használni az ifjut.
Komédiáztál vele, hogy Miklóst annál jobban magadhoz
láncold. Anyád tanított ugye?

Áztán?
Áztán az ifjut eltaszítottad, mikor Miklóst állandó...
nak vélted s szemébe vágtd, hogy ne is merjen álma...
dozni rólad. Az ifju szót fogadott. Nevetett, nem, kacza...
gott, mikor kijelentetted ezt neki.

Rongyos diák, — ez volt a neve. Rongyos diák, te
semmi, ki legfeljebb pap lehetsz valahol az isten háta
megett, hogy is tudtál ilyen vakmerő lenni?

... Rólad szól a mese, jó Erdősi Aladár, ki csókol...
gatód azt a habos selyem foszlányt. Összes ábrándodból
nem maradt egyéb, csak ez Ejhminek komédiáziol, hiszen
e silány világban nem lehet azzal megélni.

A n e m v i s z o n z o t t s z e r e l e m : ő r ü l t...
s ó g. Kelj föl arról a festetlen, törött lábu székről. Menj
ki a szabadba. Talál az októberi nap a te hangulatodhoz.
Átkozd meg, az életet és halj meg.

IV.
— Irma, hol vagy? az istenre kérlek, mindjárt
itt lehet.

— Nem látja, hogy öltözködöm — s ránt egyet a
szoknyáján a sugárnörvösü, karesu doreku, széles mellű
hajadon.

— Jó, jó, én nem bánom. Ez a harmadik kérdés,
kit a drágalátos Miklósodért kikoszarozol.

tevékenységét — csendben — ellenőrizze, szükség esetén az ulvár részére felvilágosítással szolgáljon, szóval a rendfenntartására — a kinevezési személyzet körében — felügyeljen. A trónörökös kitárási helyre, hogy november elején újra meglátogatja Görögnyit, ha a medvé-állományról kedvező jelentést kap az erre feljogosított vadászati intézők részéről. Közügy és közérdekben véltet szolgálattal tenni, midőn a görögényi erdőségekre vonatkozó ezen közleményemet közreadtam, melyből az érdeklődő közönség kellő adatokat és tájékoztatást nyerhet magának a görögényi uradalom erdőségeinek területi nagyságára és termelő képességére nézve. Szolgáljon ez ki egészítésül a görögényi vadászatok alkalmából napvilágot látott közleményeknek!

Kerekes Sámuel.

VEGYES HIREK.

— **Báró Kemény Kálmán** főispán nejevel a szüretet Csombordon fogja tölteni s már a napokban körünkbe érkezik.

— **Szász Domokos**, erdélyi ev. református püspök családjával, közelebbről Konstantinápolyba utazik szórakozás végett. — A hozzánk közelebb eső utirányt választva Románián át a Ruszesuk — várna vasut-vonalon utazik s egy kis tengeri utazásban is lesz része.

— **Lőnhart Ferencz** püspök önmaga főpásztori utjából hazatérve a papság és tanári kar élén Bartsonagyprépost ur által lett átvéve.

— **Gróf Teleky Árvéd**, megyénk egyik kiváló nagybirtokosa egy, Kolozsvárt felállítandó ev. ref. theol. akadémia és tanár képző intézet részére megvásárolt ház vételárából 5000 forintot adományozott a jelzett célra.

— **Szolnok-Dobokavármegye** közgyűlése f. hó 16-án Torma Miklós orsz. gyűlési képviselő indítványára 1% pótdadót vetett ki kulturális célokra.

— **A képviselőház** bizottsági gyors munkához fogtak. A pénzügyi bizottság már kiosztotta az 1889. évi, az eddigiekénél sokkal kedvezőbb budget egyes, tárcza szerinti részét. Így a belügyi tárcza költségvetése Dr. Dárdai Sándor fogja előadni a házban.

— **A nagyenyedi országos vásár** nagyon népes volt s az eredménnyel egy a vevők, mint az eladók meg voltak elégedve. A marha-kereskedők mérsékelt áron sok marhát szedtek össze. A kádárok, faedény-készítők tudtak áruiken s a számos ruhás sátorban is nagyon élénk forgalom volt.

— **A beállott hideg, esős idő**, nemcsak kellemetlen, hanem káros is, a mennyiben a sok helyt megkezdődött szüretet akadályozza, vagy egészen is lehetlenné teszi. Tegnap reggel 3 R' fokra szállott le a hőmérséklet s a mi évtizedek óta nem történt, térségen is szállingani kezdett a hó. — A hegyek tele vannak hóval; a nap már rég óta nem látta magát s közönytől nézi, hogy mint gázolunk ide lent a piszkos sárban. A szüretet nagyon megzavarta ez időjárás, mi a mustnak éppen nem vált javára.

Hát aztán? Adja ide azt a hajsütőt. Ne beszéljen annyit, zug a fejem.

— Oh, jaj, hát így mersz beszélni az anyáddal? Nem bánom. Csinalj, a mit tetszik, de annyit megjósolok, hogy rossz vége lesz.

— Ne hajlódjék anyám velem.

— Nem is, ne félj, gyémántos, arany csirkém, mi is vagyok én a házáál? Járj csak a te akaratod szerint el. Sirhatsz még eleget.

— Sirok is, mert anyám mindig szid.

— Hát ki parancsol nekem, hogy ne szidjalak? Ennél a háznál én vagyok a gazda. Ohó? Azért, hogy az Isten úgy akarta, hogy szegények legyünk, én parancsolok s ti engedelmeskedtek. Ni! talán még szólanom sem szabad? Engedelmet kérjek reá ugy-e, ezt szeretnéd nagy kisaszszony, mi? Irattam Littman urnak. Neki adlak. Válogattál eddig ugy is, a te drágalátos Miklósdéért. A mai nap az utolsó, meguntalak testemből, lelkemből.

A beszéd alatt a magos, nyulánk leány csöndesen, nesztelenül felöltözött. Feltűnően szép arcu volt, de kemény, hideg, parancsoló tekintetű szépségét növelte a tömött, gesztenyeszínű haj, hosszú, egyenes orr, vékony metszésű ajk, a szikrázó fekete szem.

Irma sajnálta anyját, de annyira el volt foglalva sorsával, hogy nem tudott szólni. Hanem méregette a jövőt, melynek okvetlenül szépnek kell lennie. Törődött is Littman ural s annak násznagyával. Leült díszes ruhájában a pamlagra s kínos csendben várta új kérését. Az anya még egyszer megpróbálta lágyítani szívét.

— Tudod Irma, hogy apád mindenünk eltette. Nincs semmink. Az a pamlag sem a miénk, a min helyet foglaltál. A kire a kereskedők rárohannak, annak nincs mekkvése. Littmann kifizeti az adósságot s újra minden a miénk lesz.

(Vége köv.)

— **Régi felirat.** A Gyulafehérvári katona kórház udvarán volt romai feliratos követ a várparancsnokság az alsófehérvágyi történelmi és régészeti egylet rendelkezésére bocsátotta. Magyar fordításban a felirat így hangzik: „Apolló isten parancsára Ulpus Prokulinus a XXI. kettős gordianusi legio alvezere az örökké való forrást teljesen helyre állította.“ Vármegyénk oly gazdag lelőhelyt képez az ókor maradványainak, hogy valóban már itt az ideje, hogy az egylet legalább egy évre állítsa össze munka-programját — és mindennek előtt igyekezzék pontos jegyzéket összeállítani a leletek tekintetében érdekes helyeknek s arra törekedni, hogy a megállapítható történelmi időszakok sorozata szerint derítse fel vármegyénk, s azzal kapcsolatos részek őskor népeinek nemzetiségét, művelődési helyzetét stb. Így volna képes felkölteni az érdeklődést s pártolást, mely mindég csak a felé szokott fordulni, a hol életképes működést s ehhez arányló eredményt várhat.

— **Értesítés.** Magyarigenben az 1848-ik évben vértanui halált szenvedett magyarok közös sírházhoz az emlékkölkészülvén, az emlékkö bizottságnak folyó hó 14-én hozott határozata értelmében, annak ünnepélyes leleplezése folyó hó 28-án délelőtt 11 órakor leendő. Miről is a t. közönséget azon kérésrel van szerencsém értesíteni, hogy azok, kik az ünnepélyességet követő bankettben jelen lenni obajtanak, — 1 frt 50 kr beküldése mellett, szándékukról folyó hó 24-ig alólírtat értesíteni sziveskedjenek. — Magyarigen, 1888. okt. 17-én, — a m. igeni emlékkö-bizottság meghagyásából — Lukátsffy Viktor bizottsági elnök.

— **Szerkesztői üzenet.** Abrudbányai, alvizezi, balázsfalvi, magyarigeni, marosújvári, tövisi, zalathnai és verespataki t. levelezőinket és barátainkat kérjük, sziveskedjenek vidékük gazdasági és társadalmi viszonyairól, ha röviden is, de gyakrabban értesíteni. — T. Szöcs Géza urnak. Örömmel teljesítjük kívánságát.

CSARNOK.

Törödérek „Álom“ cz. költeményemből

Mennyei ég! csillagszemeiddel nézz le reám is,
És szívem fájó sebeit vérezni ne hagyd.
Mint a vadász íját kobilén hordozva az erdő
Büszke királya, nemes szarvas fut s lába nyomán
Csendesesen rezegő fűszál harmatja piros lesz
És rohanása után fáradsan halva rogy össze:
Úgy én a szerelem nyilát érezve szívemben
És a viszonzáserelem lelkemtől messzire szállván,
Fájó érzéssel boyongok csillagos éjen,
Nyugtomat és szívem csendjét búsongva keresvén.
Végre, hol a csaló gány zengő dala csattan a lombon,
Rózsaleppellel száll le az álom bús szemeimre.

*

Látom az ég kapuit megnyitni s jönnek elő szép
Angyalai s fejüket koszorúként ékíti dicsőfény.
Andalító dalaik lelkemnek fellegit és e
Bánatos életnek nyomait távolra elűzik.
Ékes aranyhajukat pajzsan szellő viszi karján,
Libben-lobban a szél szárnyán s hulláma bomolva
Omlik alá s aranyos szálakkal ékíti sűrűn
Fátyolozó leplők tündöklő égi fehéret.
A békességnek viruló palmája kezökben
Ingadozik s hajlong, mint szállnak szárnyaikon le.
Angyalai fürteiken ragyogó kis csillaga fénylik
A menyországban s rezegő fény hinti be róluk
A ligetek zöldjét; susogó fák lombkoronáján
Hajnalai szikra gyanánt szűrődik az égi világ át.
Igy jön mind közelebb-közelebb a mennyei tábor.
Látom szép szemek fényét; már látom az ajkak
Bíbor metszésén lebegő szép szüzi mosolyát
Az ég angyalain. Közelednek; szárnyaik a fák
Zöld levelét csapják; már-már a törpe bokorkát
És most az ibolyák s nefelejtesek illatos ezrei
Hajtják kis fejüket piczi lábuk útja előtt meg.
Mint a mikor keleten a hegyek közt virad a hajnal
Es aranyos szekeirén Phöbus felhajt a tetőkre.
S himzi a fák levelét s a mezőket tiszta aranyal:
Úgy most nappali fény derít fel az éjszaka titkát
Körbe foganak ezek s körülöttem lejtve dalolták:
Mennyei álom szálj le te tündér, szálj e szemekre.
Boldog, boldog vagy te halandó, boldog a lelked,
Hogy gyönyörű álomképen feljutsz az egekbe,
S megszabadulsz e ridég földtől bár egy kis időre.
Oh jer hát mivelünk, felvisszük lelked az Isten
Szép, gyönyörű, tisztán tündöklő égi lakába,
Hol nincs fájdalom s nincs baj s nincs földi fukarság
Aztán visszahozunk s leteszünk itt pázsitos ágyad
Hűs, zöld vánkossira s majd ekkor drága vezérünk
A te szerelmed, szép violád, mézédese ajakkal,
S szellőként susogó szóval felkölti szerelmét
Jer hát fel mivelünk, jer hát el, jer mivelünk fel!

Viski Gyula.

Gróf Haller Ferencz Petőfi elestéről.

A „Petőfi Múzeum“ október-decemberi füzetében gr. Haller Ferencz emlékeit közli a segesvári csatáról egy ismerőse.

Haller gróf, mint Segesvár parancsnoka s a Mátyás huszárok egyik őrnagya volt jelen az ütközetben, közvetlen szemtanúja az eseményeknek. Petőfi az ütközet kezdete előtt, a mint a felállítás megtörtént, leszállt lováról, melyet visszavezettek a fedezethez és gyalog a Haller tulajdonához tartozó Monasteria nevű kert közelébe ment s ott egy emelkedett helyen telepedett le. Itt jegyeztetett, talán éppen verselt és szemlélte a csatát. Ebben a helyzetben látta a csata kezdetén Petőfi a gróf — és azután többé nem látta, — de Papp Louis ki mint Bem hadsegéde a csata végéig a Monasteria kerttől nem messze felállított ágyútegek megett volt, délután 5 órakor a csata befejezése előtt kevéssel is ugyanezen a helyen látta Petőfi. Délután 6 óra tájt vége volt a délelőtti 10 órakor kezdődött ütközetnek. Bem hasztalan várt Kemény Farkasra: kinek 12,000 emberrel Maros-Vásárhely felől kellett volna érkeznie, Héttúr felől pedig a kozák lovasság megkerülte a magyar sereget s hátban támadta.

Bem serege e csatában 2500 gyalogból 300 huszárból 10 ágyúval, míg vele szemben az orosz sereg 14 ezernyi gyalogból 6000 lovasból 36 ágyúval. Az ütközet a magyar sereg teljes felbomlásával végződött. Bem is ez alkalommal csak úgy menekülhetett, hogy az elősiető ellenséges lengyel uhánusok látva a veszedelmet, melyben honfitársuk forog, a kozákokat a háttérbe szorították s utat nyitva Bemnek, őt megmentették. Egyébiránt ez az eset ismétlődik Bem menekülése utjában Hétfalvánál. Itt is a lengyel uhánusok segítik elő Bem megmenekülését. Bem maga mondta Haller Ferencz grótnak: „Die Uhlanen haben mich zweimal gerettet.“

Ezek után az a kérdés merül fel, hogy mi történt Petőfivel? Petőfi ugy a Haller Ferencz gróf, mint a Bem hadsegéde Papp Louis s több jelen volt állítása szerint az ütközet alatt a Monasteria-kert mellett a gyepen pihent. Mi történhetett vele az ütközet után? Haller Ferencz gróf azt véli: hogy Petőfi menekülése lehetetlen volt, mert arról a helyről, melyen ő a magyar seregtől elkülönülve pihent, az üldözés pillanatában a kert mellett meredeken emelkedő hegyre nem mehetvén föl, csak az országot felé vehette útját, a melyet pedig a muszkák már előzönöltek volt. A Skariatín tábornok eleste miatt felbőszült kozákok senkinek sem kegyelmeztek. Így polgári ruhája Petőfi sem menthetette meg azoknak öldöklő haragjától. Egy, a gróf Haller Ferencz kívánatára eszközölt hivatalos nyomozás alkalmával, a kihallgatás folyamán egy most is élő segesvári szász azt állította, hogy nem sokkal a csata után a Monasteria-kert alatt levő vízmosás közelében látott egy hullát. Ez a hulla igen valószínű a nagy magyar költő hullája volt.

Ez az, a mit Haller Ferencz gróf Petőfiről oly sokszor elmondott. Mindannyiszor azonban, valahányszor ezeket elmondá, hozzátevé: Petőfiről, az ő haláláról ennél bizonyosabbat senki sem állíthat. Ennek két oka van. Először Petőfi korántsem volt még a Bem hadseregében sem annyira feltűnő és ismert egyén, mint az ma gondolnók; másfelől, az ütközet hirteleni befejezése után oly nagy volt a zavar, hogy bizony mindenki csak saját életének megmentésére gondolhatott s nem ügyelhetett a zömötől különben is távolabb álló költőre. Már most tehát alig lehet kételkedni, hogy Petőfi a segesvári ütközetben a fehéregyházi csataterén halt meg.

Azon kérdésre, hol nyugszik, Haller gróf ezt a feleletet válaszolja: „A legnagyobb valószínűséggel abban a vasuti vonal közelében levő nagy sírhalmokban, melyben legtöbb honvéd alussza örök álmát s a mely Petőfi valószínű eleste helyéhez is legközelebb áll.“ A segesvári csatában elesett Skariatín orosz tábornoknak állítottak már a csataterén emléket, de Petőfiak még enni.

KÖZGAZDASÁG.

Miniszteri indokolás

az állami italmérségi jövedékről szóló törvényjavaslatához.

Általános megjegyzések.

Az italmérségi jog mai érvényében ugy, mint az ez idő szerint gyakoroltatik, alig volna tovább fenttartható, annak rendezése minden e jog körül érdekelt tényezőnek egyenlően követelménye.

Az itt szóban forgó javaslat a rendezésre szükséges intézkedéseknek csak egy részét tartalmazza. Ennek dacára már ezen rész az általános indokolásban és szükségesnek tartok néhány megjegyzést tenni azokról a rendelkezésekről is, melyek az állami italmérségi jövedék behozatala folytán az italmérsésre eddig jogosultaknak kártalanításáról szólnak és a melyek egy külön törvényjavaslatba lettek foglalva. Szükségesnek tartom azt annyiban a mennyiben a két javaslat egyes intézkedései egymással összefüggésben vannak.

Az italmérségi jog rendezése érdekében van az államnak, mert szükséges, hogy a fogyasztási adók közül intézkedhessék a nélkül, hogy ez által különleges, de

